

Nr. A84/048

17 juli 1984

'S PROBLEMEN EN DE HOUDING VAN HET OOSTBLOK (IVb)

In dit stuk wordt ingegaan op de contacten tussen Praag en de Palestijnen en op de Tsjechoslowaakse houding ten aanzien van de twisten binnen en rond de PLO.

Tijdens de verslagperiode (januari 1983 - april 1984) liepen de Tsjechoslowaak aardig in de pas met de Sovjets, zij het dat zij overigens pas in februari 1984 in een slotverklaring na een bezoek van DFLP-leider ook het Palestijnse "recht op terugkeer" met zoveel woorden erkenden.

Veelzeggend was het dat een leider van de CP-Libanon in januari 1984 en een voorman van de CP-Palestina in maart 1984 gelegenheid kregen om in het Tsjechoslowaakse partijdagblad 'Rude Pravo' hun gal te spuwen over de PLO-voorzitter, terwijl het Tsjechische persbureau CTK in januari 1984 publiciteit gaf aan een felle uithaal van de PFLP-leider naar "de rechtervleugel van de PLO".

Opvallend is voorts dat Palestijnse leiders als en voor bezoeken naar Moskou en Sofia worden uitgenodigd door het nationale "Comité voor Solidariteit met de Afro-Aziatische volkeren", terwijl zij bij reizen naar Praag op het hogere niveau van het Centrale Comité van het 'Tsjechoslowaakse Nationale Front' hun invitatie ontvangen.

Tenslotte zou het wel eens van betekenis kunnen zijn dat de Palestijns-Tsjechoslowaakse vriendschapsvereniging wordt voorgezeten door een lid van het politburo van het PFLP.

's PROBLEMEN EN DE HOUDING VAN HET OOSTBLOK (IVb)

----- in Praag

Eind januari 1983 bracht _____, de secretaris-generaal van het DFLP, op uitnodiging van het 'Tsjechoslowaakse Nationale Front', een bezoek aan Praag *). Tijdens zijn verblijf werd hij ontvangen door _____, presidiumlid en secretaris buitenland/ideologie van het CC/CFTsj., bij welke gelegenheid beiden het plan- _____ afwezen en van mening bleken te zijn dat het plan- _____ en het plan-Fez in substantie overeenstemden **).

Rond diezelfde tijd zou ook _____ (CC/Fatah en een van de belangrijkste Palestijnse militaire leiders) in de CSSR zijn geweest, en wel voor overleg over militaire aangelegenheden. Naar verluidde bezocht hij in die dagen met dezelfde reden eveneens de USSR en de DDR ***).

----- in de CSSR

(CC/Fatah, hoofd Verenigd Veiligheidsapparaat) verbleef van 7 tot 10 maart in Praag.

Op de dag van aankomst werd _____ ontvangen op het in Praag gevestigde hoofdkwartier van de 'Internationale Unie van Studenten' (IUS), de internationale communistische mantelorganisatie voor studentenverenigingen waarbij ook de 'Algemene Unie van Palestijnse Studenten' (GUFS) is aangesloten ****). Aldaar voerde hij overleg met de Tsjechoslowaakse voorzitt.

-
- *) Dit 'Front' is de alle politieke en maatschappelijke groeperingen overkoepelende organisatie die de leidende rol van de CFTsj. erken. Het is overigens curieus dat deze organisatie als uitnodigende instantie optrad en niet het Tsjechoslowaakse 'Comité voor Solidariteit met de Afro-Aziatische Volkeren', het filiaal van de 'Organisatie voor Solidariteit met Afro-Aziatische Volkeren' (AAPSO), een in Cairo zetelende internationale communistische mantelorganisatie.
- **) 'Rude Pravo' (CSSR) dd. 1-2-1983.
- ***) 'QNA' (Qatar) dd. 4-2-1983.
- ****) De huidige PLO-vertegenwoordiger in Tokyo/Japan, was tot eind 1983 de Palestijnse vertegenwoordiger bij de IUS. Dezerzijds is (nog) niet bekend wie hem als zodanig is opgevolgd.

van de IUS, *) , en hield bij een rede voor het IUS-secretariaat, waarin hij herinnerde aan de Palestijnse verwerping van het plan- . werd bij deze gelegenheid in de Tsjechoslowaakse media omschreven als PLO- en Al Fatah-leider **).

De volgende dag hield besprekingen met een Tsjechoslowaakse delegatie onder leiding van BiZa-minister ***).

Gesproken werd over "politieke ontwikkelingen en bilaterale relaties".

Weer een dag later werd ontvangen door , die werd omschreven als "hoofd van een CC/CPTsj.-afdeling" ****). In werkelijkheid is lid van het CC/CPTsj. en hoofd van de CC-afdeling voor administratieve organen, welke afdeling onder andere is belast met zaken betreffende de politie en het veiligheidsapparaat. Alhoewel de Tsjechoslowaakse persberichten in het midden lieten waarover precies met en werd gesproken, sprak het feit dat nu alleen werd aangeduid als "hoofd van het Verenigd Veiligheidsapparaat" duidelijk taal *****).

De magere berichtgeving inzake het overleg met en viel te mo op, omdat wel uitgebreid verslag was gedaan van 's bezoek aan de II Wellicht bracht de aard van het met de Tsjechoslowaakse autoriteiten besprokene met zich mee dat publieke verklaringen maar beter achterwege konden blijven.

-
- *) is naast IUS-voorzitter lid van de 'Tsjechoslowaakse Federale Assemblée', het parlement, en van het presidium van de Tsjechoslowaakse 'Socialistische Unie van de Jeugd' (SSM), de communistische jongerenorganisatie.
 - **) vervulde evenwel geen enkele topfunctie binnen de FLC.
 - ***) is tevens lid CC/CPTsj..
 - ****) 'CTK' (CSSR) dd. 9-3-1983.
 - *****) Vgl. over en het 'Verenigd Veiligheidsapparaat' Focus nr. A84/043 dd. 27-6-1984, blz. 16/7.

-----op bezoek

Van 7 tot 10 maart bracht een door secretaris-generaal geleide PFLP-delegatie een werkbezoek aan de CSSR. De bezoekers werden bij aankomst verwelkomd door , plv. hoofd afdeling buitenland CPTsj. *).

De dag na aankomst bezocht eveneens het hoofdkwartier van de IUS waar hij overleg voerde met voorzitter .

Gedurende zijn verblijf in Praag werd de PFLP-leider ontvangen door CC/CPTsj.-secretaris , bij welke gelegenheid beiden het plan- diskwalificeerden en opmerkten dat het plan- en het plan- Fez "in principe identiek" waren **).

Voorts werden en de hem vergezellende ***)) ontvangen door , de voorzitter van de 'Tsjechoslowaakse Vereniging voor Internationale Relaties' (CSMS), de overkoepelende organisatie van vriendschapsverenigingen ****). lichtte zijn bezoekers in over de beslissing om binnen het 'Arabisch Comité' van de CSMS een 'Palestijns Sectie' op te richten *****). Waarschijnlijk hing dit samen met het enkele dagen later bekendgemaakte besluit om aan de PLO-vertegenwoordiging in Praag diplomatieke status te verlenen *****).

*) 'Radio Praag' dd. 7-3-1983.

**) 'Radio Praag' dd. 9-3-1983.

***) is niet alleen lid van het politburo van het PFLP, hoofd van de afdeling buitenland van het Front en namens het PFLP lid van de PLO/Centrale Raad, maar ook voorzitter van de Palestijns-Tsjechoslowaakse vriendschapsvereniging. Sinds juni 1983 is hij ook nog lid van het presidium van de 'Wereldvrede Raad' (WFC). In het verleden is hij betrokken geweest bij terroristische activiteiten van het PFLP.

****) is sedert eind augustus 1968, toen de Praagse lente gewelddadig werd beëindigd, lid van het CC/CPTsj. Voorts is hij voorzitter van de federale parlementscommissie voor buitenlandse zaken

*****) 'CTK' dd. 10-3-1983.

*****) 'Radio Praag' dd. 17-3-1983.

De PFLP-delegatie ontmoette tenslotte ook _____, de voorzitter van het 'Comité voor Solidariteit met de Afro-Aziatische Volkeren' *). Bij die gelegenheid werd gesproken over een verdere uitbouw van de activiteiten van de Tsjechoslowaakse Palestijnse vriendschapsvereniging **).

Tijdens zijn verblijf zond de Tsjechoslowaakse televisie op 10 maart een interview met _____ uit; een dag later deed 'Radio Praag' hetzelfde. Voor de televisie wees de PFLP-leider erop dat de PNC in februari 1983 het plan- _____ onomwonden had verworpen, terwijl hij voor de radio zei dat de PNC zich weliswaar had uitgesproken voor speciale banden tussen Jordanië en de Palestijnen, maar daar onmiddellijk aan toevoegde dat "deze relaties alleen verder ontwikkeld mogen worden, zolang dit niet gaat ten koste van de vestiging van een onafhankelijke Palestijnse staat".

Het was opvallend dat de Tsjechoslowaakse autoriteiten juist met het PFLP uitgebreid spraken over de activiteiten van op de Palestijnse kwestie georiënteerde organisaties in de CSSR. Dezerzijds is (nog) niet duidelijk welke politieke betekenis hieraan moet worden toegekend.

----- in Praag

Een als PLO-delegatie omschreven Palestijnse afvaardiging onder leiding van _____ bracht op 18 en 19 april een officieel bezoek aan de USSR op uitnodiging van staats- en partijleider _____. Tijdens hun verblijf in Praag werden de bezoekers ontvangen door _____ en voerde zij overleg met CC/CPTsj.-secretaris _____ en curieus genoeg met BiZa-minister _____. Na afloop werd een communiqué uitgegeven***), waarin viel te lezen dat de gesprekken "in een hartelijke sfeer" hadden plaatsgevonden. Beide zijden bleken "unanieme visies" te hebben inzake "de belangrijke internationale kwesties". _____ had zich uitgesproken voor vredesoverleg met deelname van alle betrokken partijen en voor het plan- _____. Op zijn beurt had _____ "begrip getoond" voor de plannen inzake een toekomstige confederatie tussen Jordanië en een onafhankelijk

*) _____ is tevens lid van het presidium van het CC van het 'Tsjechoslowaakse Nationale Front'.

**) 'Radio Praag' dd. 14-3-1983.

***) 'Pravda' (Bratislava) dd. 20-4-1983.

Palestijnse staat *). Anders dan de Bulgaren een paar dagen eerder, spraken de Tsjechoslowaken zich (nog) niet expliciet uit voor het Palestijnse "recht op terugkeer" **). Na zijn vertrek zond 'Radio Praag' op 20 april een interview met de PLO-voorzitter uit. Daarin verzekerde hij omstandig dat hij zich bij zijn contacten met Jordanië strikt hield aan het plan-Fez en aan de uitspraken van de PNC in februari 1983. Voorts benadrukte hij beslist niet van zins te zijn een loopje te gaan nemen met de PLO-eis inzake de vestiging van een onafhankelijke Palestijnse staat.

De Wereldvredeasemblemee

Zoals bekend bezocht PLO-voorzitter direct na zijn uitwijzing uit Syrië eind juni de toen door de 'Wereldvredeasemblemee' (WPC) in Praag georganiseerde 'Wereldvredeasemblemee' ***). Terwijl hij door de aanwezige Sovjet-autoriteiten en topfunctionarissen uit de andere Oostblok-staten werd genegeerd, ontving hij na zijn rede voor de plenaire vergadering een stormachtig applaus.

Voor het overige was er bij die gelegenheid vooral een rol weggelegd voor Palestijnen die politiek met van mening verschilden. Zo mocht de pro-Syrische deel uitmaken van het vijfman-schap, dat WPC-voorzitter voordroeg voor herverkiezing, en werd PFLP-topfunctionaris verkozen tot lid van het presidium van het presidium van de WPC. De tweede Palestijnse vertegenwoordiger in dit presidium werd , die secretaris-generaal is van de 'Unie van Palestijnse Onderwijzers' en tevens secretaris van de 'Palestijn Vredeasemblemee'.

Een commentaar

Begin juli wijdde een in de CSSR verschijnend blad een beschouwing aan de Palestijnse perikelen; het artikel was van de hand van een zekere ****). Volgens de schrijfster waren de imperialistische

-
- *) Hiermee sloten de Tsjechoslowaken zich aan bij de opvatting van de Sovjets (vgl. Focus nr. A84/039 dd. 1-6-1984, blz. 7).
 - **) Ook op dat punt liep Praag keurig in de pas met Moskou (vgl. Focus nr. A84/047 dd. 4-7-1984, blz. 4.).
 - ***) Vgl. Focus nr. A84/040 dd. 15-6-1984, blz. 3.
 - ****) 'Mlada Fronta' (Praag) dd. 1-7-1983. (Dit is het blad van de SSM, de communistische jongerenorganisatie in de CSSR).

krachten, waarbij zich - getuige hun terughoudende, passieve gedrag - enige Arabische staten jammergenoeg hadden aangesloten, een andere koers gaan varen na de mislukking van hun opzet om bij de inval in Libanon in juni 1982 de PLO met militaire middelen te vernietigen. Zij zouden er, aldus het commentaar, nu op uit zijn de verschillen van mening, die altijd onder de Palestijnen hebben bestaan, uit te buiten om zo de PLO van binnenuit te liquideren. Voorts zouden zij hopen op deze wijze Syrië te verzwakken, "het land dat zo krachtig vasthoudt aan zijn principiële posities". Volgens _____ waren de Arabieren voor de zoveelste keer ten prooi gevallen aan hun oude kwaal, namelijk steeds meer oog te hebben voor wat hen scheidt dan wat hen bindt. Versterking van de onderli eenheid noemde de schrijfster de enige remedie tegen de ramspoed die de Arabieren steeds weer treft.

----- weer op bezoek -----

Op 15 juli arriveerde een Al Fatah-delegatie onder leiding van _____ vanuit Polen in de CSSR *). Volgens het Palestijnse persbureau Wafa verliepen de gesprekken met overigens niet nader aangeduide Tsjechoslowaakse functionarissen in een "positieve sfeer" en kon het verloop van het overleg worden gekarakteriseerd als "vruchtbaar en constructief". De delegatie vertrok op 18 juli met onbekende bestemming.

PNC-delegatie in Praag

Een afvaardiging van de 'Palestijnse Nationale Raad' (PNC), het officieuz parlement, bracht van 22 tot 28 augustus op uitnodiging van _____, de voorzitter van de Tsjechoslowaakse volksvertegenwoordiging ***) een bezoek aan de CSSR. Leider van de delegatie was de pro-Syrische PNC-voorzitter _____, terwijl de radicale _____ (politburo PFLF

-
- *) Het ging naar alle waarschijnlijkheid om dezelfde afvaardiging die van 24 tot 29 juli in Bulgarijse verbleef; het doel van het bezoek is ongetwijfeld ook overeenkomstig geweest (vgl. Focus nr. A84/ dd. 4-7-1984, blz. 6).
 - **) Aldus 'Aden-VOP' dd. 19-7-1983. In dit bericht werden _____, en _____ expliciet als delegatieleden genoemd.
 - ***) _____ is voorts lid van de presidia van het CC/CPTsj. en het 'Nationale Front'.

er deel van uitmaakte uit hoofde van zijn voorzitterschap van de Palestijns-Tsjechoslowaakse vriendschapsvereniging. De bezoekers voerden besprekingen met _____ en met _____ in diens functie van voorzitter van het Tsjechische deelparlement. In een na afloop van het bezoek gepubliceerd vraaggesprek *) verklaarde _____ dat het verloop van het overleg "de overeenstemming in opvattingen" tussen beide partijen had bewezen. De PNC-voorzitter had naar zijn zeggen tijdens de besprekingen benadrukt dat de PLO zich diende te prepareren op "een confrontatie met het agressieve, expansionistische beleid van het door de VS gesteunde Israël". Voorts wees hij het plan-resoluut van de hand, waaraan hij toevoegde dat "alleen het plan Fez en het plan- _____ een correct en realistisch uitgangspunt vormen voor een vreedzame regeling in het Midden-Oosten". Tenslotte onderstreepte _____ het belang van nationale Palestijnse eenheid voor het uiteindelijke succes van "de historische missie" van de PLO. Deze eenheid diende volgens hem alleen te worden bewerkt en versterkt via een democratische dialoog. Hierbij dient aangetekend te worden dat Palestijnen als _____ juist _____ en zijn aanhang verwijten dat zij serieus overleg met hun tegenstanders systematisch uit de weg gaan.

Een veelzeggend vraaggesprek

Het door de leiding van de CPTsj. gecontroleerde partijdagblad 'Rude Pravo' bracht op 21 januari 1984 een interview met _____, 1 van het politburo van de orthodoxe, Moskou-gezinde CP-Libanon, waarin de enkele opzienbarende uitspraken deed. Zo noemde hij niet alleen het bezoek van _____ aan _____ eind december 1983 "een politieke fout", maar stelde hij ook dat de 'Organisatie van Islamitische Staten' (ICO) Egypte nooit zonder voorwaarden vooraf had mogen uitnodigen om weer toe te treden tot dat islamitische samenwerkingsverband, zoals uiteindelijk wel was gebeurd. En dan te bedenken dat PLO-voorzitter _____ zich met verve had ingezet voor de toelating van Egypte tot de ICO, ook zonder voorwaarden vooraf.

*) 'Rude Pravo' dd. 29-8-1983.

-----opnieuw in Praag-----

Van 27 tot 31 januari bracht een PFLF-delegatie voor de tweede keer binnen een jaar een bezoek aan Praag; ook nu trad het CC/Nationale Front als uitnodigende instantie op *). Tijdens zijn verblijf ontmoette delegatieleider de plv. voorzitter van het 'Nationale Front', **). Voorts voerde de secretaris-generaal van het PFLF overleg met CC/CPTsj.-secretaris , die door hem werd geïnformeerd over de opvattingen van zijn organisatie en over de pogingen om de Palestijnse eenheid te herstellen. Beide zijden veroordeelden krachtig de agressieve bedoelingen van de Amerikanen in het Midden-Oosten, alsmede de Camp David-akkoorden en het plan- "omdat deze tegen het Palestijnse volk en tegen alle progressieve, democratische en patriottische krachten in de Arabische wereld zijn gericht"***).

Op de laatste dag van zijn bezoek gaf een persconferentie bij welke gelegenheid hij volgens het door het Tsjechoslowaakse persbureau verspreide verslag****) enkele opmerkelijke uitspraken deed. Allereerst gaf hij de verzekering dat het Palestijnse volk "onder leiding van de democratische krachten (!) binnen de verzetsbeweging in staat zal zijn om de zich voordoende problemen te overwinnen". Vervolgens uitte hij scherpe kritiek op "vertegenwoordigers van de rechter vleugel van de PLO die door hun aanvaarden van het plan- het Arabische volk van Palestina hebben verraden". Voor Syrië toonde de spreker veel waardering: hij omschreef dit land als "een belangrijk obstakel op de weg naar de verwezenlijking van de voornemens van de imperialisten" en als "een bondgenoot van de FLO, die aan dezelfde kant van de barricade staat". Tenslotte dankte de PFLF - leider zijn gastheren uitvoerig voor de "voortdurende politieke en materiële"(!) steun die zij aan het Palestijnse volk gaven.

*) 'Radio Praag' dd. 27-1-1984.

**) is voorts lid CC/CPTsj., lid van het presidium van het federale parlement en lid van het presidium van de Wereldvrederaad (WPC).

***) 'Radio Praag' dd. 31-1-1984.

****) 'CTK' dd. 31-1-1984.

-----op bezoek

Op invitatie van het CC/Nationale Front verbleef een DFLP-delegatie onder leiding van _____ van 6 tot 10 februari in de CSSR. Er vond onder andere overleg plaats met CC/CPTsj.-secretaris _____. Na afloop van het bezoek werd een verklaring uitgegeven *), waarin viel te lezen dat beide partijen van mening waren dat de eenheid binnen de PLO bewaard diende te blijven "op basis van het patriottische program en de resoluties van de PNC, vooral die uit februari 1983", waaraan nu voor het eerst werd toegevoegd dat die uitspraken onder andere het recht van de Palestijnen bevestigden "om terug te keren naar hun huizen" **). Van DFLP zijde was uiting gegeven aan de wil de banden van de PLO met "alle segmenten van de Arabische nationale bevrijdingsbeweging, speciaal met Syrië, verder te verstevigen". Namens de CSSR was solidariteit betuigd met en steun toegezegd aan "de progressieve, democratische en patriottische krachten onder de Palestijnen en in de Arabische staten in hun strijd tegen het internationale imperialisme en het zionisme".

Aanval op-----

Op 3 maart publiceerde het partijdagblad 'Rude Pravo' een opzienbarende beschouwing van de hand van _____, lid van het politburo van de orthodoxe, Moskou-gezinde CP-Palestina, waarin de PLO-voorzitter fors onder vuur werd genomen.

Volgens de schrijver is de Palestijnse bourgeoisie na de val van Beiroet eind augustus 1982 gaan twifelen aan de haalbaarheid van een eigen onafhankelijke Palestijnse staat en is men in die kringen daarom steeds luider gaan roepen om met gebruikmaking van het plan-_____ "te redden wat er nog te redden valt". Naar de mening van de scribent betekent deze houding in feite dat men terug wil keren onder Jordaanse soevereiniteit en derhalve impliciet instemt met de situatie zoals die bestond voordat de VN in 1947 het Palestijnse recht op een eigen zelfstandige staat erkende.

*) 'Rude Pravo' dd. 11-2-1984.

**) Op dit punt ging Praag nu derhalve verder dan Moskou (vgl. Focus nr. A84/039 dd. 1-6-1984, blz. 7).

In de ogen van de Palestijnse communist markeert het bezoek van
aan de overstap van de PLO-voorzitter naar het kamp
van de bourgeoisie. Dit overlopen komt volgens de schrijver onder meer
tot uiting in het feit dat "de opvattingen van de bourgeoisie
inzake de oplossing van de Palestijnse kwestie begint over te nemen"
en in het kader daarvan "wijzigingen aanbrengt in zijn Arabische en
internationale bondgenootschappen", die een verwijdering betekenen van
"de brede Arabische volksmassa's en hun politieke organisaties".
Vervolgens noemt het feit, dat de leiding van Al Fatah het
Palestijnse besluitvormingscircuit gedurende een reeks van jaren op
onrechtvaardige wijze heeft gedomineerd, de belangrijkste reden voor
het ontstaan van de bloedige Palestijnse broederstrijd. Een democratische
hervorming binnende PLO acht hij dan ook absoluut noodzakelijk.
Het is onwaarschijnlijk dat deze felle aanval op werd gepubliceerd
zonder voorkennis van de CPTsj.-leiding!

----- in de CSSR

Medio april werd bekend dat voor een medische behandeling
in Tsjechoslowakije had verbleven. Voordat hij op 17 april naar Tunis
terugkeerde *), bracht hij nog bezoeken aan CC/CPTsj.-secretaris
en BuZa-minister . Gesproken werd over internationale
aangelegenheden, de ontwikkelingen in het Midden-Oosten en de bilaterale
relaties tussen de CSSR en de PLO **).

Nieuwe Palestijnse ambassadeur

Medio april overhandigde de nieuwe representant van de PLO in Praag,
, zijn geloofsbrieven aan BuZa-minister ***.

*)'TAP' (Tunesië) dd. 18-4-1984. Wellicht hield deze behandeling
verband met de ziekte die het onmogelijk had gemaakt
om eind februari naar Amman te reizen (vgl. Focus nr. A84/038
dd. 28-5-1984.

**)'Radio Praag' dd. 16-4-1984.

***)'Bagdad-VOF' (Palestina) dd. 19-4-1984.

Hij was de opvolger van de najaar 1983 op deze post benoemde
, die evenwel door de Tsjechoslowaakse autoriteiten "op politieke
gronden" zou zijn geweigerd *). Volgens sommige geruchten sympathiseerde
te openlijk met de Al Fatah-rebellen, terwijl ook wel gesuggereerd
werd dat de leiders in Praag over aanwijzingen zouden beschikken als
zou hij in contact staan met een westerse inlichtingendienst.

Volgens 'Bagdad-VOP' prees tegenover "de voortref
felijke rol en het internationale prestige van " en benadrukte hi
de noodzaak "om de eenheid binnen de PLO onder leiding van " te
herstellen.

Het mag overigens interessant genoemd worden dat in de loc
van de jaren zeventig verbonden is geweest aan een toen door Salah
geleid clandestien apparaat. Dezerzijds is niet bekend of hij
nog steeds speciale banden met heeft.

*) 'KUNA' (Koeweit) dd. 7-1-1984.